א נאכט פון א רעפּאָרטער.

(ערצעהלונג)

פון א מ ן

א רעפּאָרטער פון א געוויסער צייטונג איז אומגעגאנגען דעם טאג זעהר פארמרה־שחורה׳ט.

עס איז שוין געווען נאך האלבען טאג, ווען דער רעפּאָרטער איז אריין אין דער אדמיניסטראציע, האט געגעבען א קוק אין זעצעריי, א שמעק אין רעדאקציע און אזוי ווי ער האט נאך מיט זיך גאר־ניט געהאט, האט ער א געניץ געטון און קלאפּענדיג מיט׳ן שטעקען איז ער ארויס און גאס אריין.

יענער טאג איז נאך מיט דעם געווען ערגער, וואס דער רעפּאָרטער איז געווען גענייגט צו פילאָזאָפירען — וואס דאס איז פאר א רעפּאָרטער ערגער ווי סם. אלזא —

ער איז שוין געווען אפּגעגאנגען א היבשע צאהל גאסען טראכטענדיג אלץ וועגען דעם, וואס פאר א פינסטערע פרנסה איז צו זיין רעפּאָרטער, ער האט זיין פרנסה פארגליכען צו א סך אנדערע, און האט אויסגעפונען אז קיינע, קיינע איז ניט אזוי שלימזל׳דיג ווי זיינע. א דאקטאר אפילו — איז נאר א ווינטעלע, אדער א שטיקעל ניט פריש פלייש — און עס איז שוין דא פרנסה. און ער — וואו נעהמט מען אלע טאג הייזער זאלען איינפאלען, מענשען זאלען זיך שיסען, זאלען זיך ממית׳ן, א דונער זאל אנמאכען חורבנות ? וואו נעהמט מען אט די אלע אויסטערלישע זאכען, אויף יעדען טאג, באזונדער דעם גאנצען לעבען ?

און טראכטענדיג אזוי האט ער זיך פלוצלינג אפּגעשטעלט, דאס איז געווען אין א זעהר קליין געסעלע און א שמאלס וואו איבער דער גאנצער ברייט פון דאס געסעל האט זיך געצויגען א טראמוויי־ליניע.

ער האט זיך אפּגעשטעלט און א פונק פון א גליקליכער האפנונג האט איהם א גלאנץ אויפגעגעבען. פון דערווייטענס האט זיך געטראגען א רייטער אויף א גע־זונטען ווייסען פערד גלייך אין געסעל אריין, פונקט אנטקעגען דער ריכטונג פון וואנען עס האט געקענט אנקומען א טראמ־וויי.

אט דא קען עס געשעהען — האט ער א טראכט געטון — ווען אזא רייטער מיט אזא שטיק פערד גיבען א קנאק אונטער, אונטערן טראמוויי — מוז זיך דער טראמ־וויי איבערקעהרען. די ווענט ווידער זענען דא גאנץ שוואכע — ווען אזא טראמוויי ניט א האק אין וואנט, ווערט די גאנצע הויז איינפאלען — ארום און ארום קענען זיין אומגליקליכע קרבנות. מען קען נאכדעם צופּאצען — א חתן בלה פאר דער חתונה, א טאכטער וואס האט זיך אומגעקעהרט פון איהר מוטערס פרישען קבר, א סוחר נאך געשלאָסענע גוטע גע־שעפטען, דער טראמוויי זאל נאר אין דער צייט אנקומען.

מיט א קלאפּענדיג הארץ האט ער זיך אפּגעשטעלט ווארטען. דער רייטער איז שוין געווען אין מיטען געסעל, אט איז ער שוין ביים עק — אט דא זאל עס גע־שעהן — און —

ניט באשעהרט !

דער רייטער איז אדורך און דער טראמוויי איז ניט אנגעקומען.

דער רעפּאָרטער האט א טיעפען זיפץ געטון, און איז אוועק ווייטער.

ער האט געטראכט : סוף כל סוף מוז דער פאך אינגאנצען אונטערגעהן. אמאל האט מען נאך געקענט אינטערוויו־אירען, היינט — וואס אויפ׳ן לונג דאס אויפ׳ן צונג — גלייך ארויסגעקנאקט אויף פארזאמלונגען, מיטינגען, אין פאר־לאמענט א. אז. וו. ניטא קיין אומגלאָה־רע פראגען. דאס לעבען פירער געהט אזוי פאראוים אז אין דער צוקונפט וועט אפילו קיין איין לייטישע שרפה ניט זיין. די פרייע ליעבע, וועט דעם פאך אינגאנצען דערשטיקען — עפעס נאר ניט אזוי פאר־דרעהט מען מיט׳ן נאז, איז מען זיך שוין. צוגאנגען און פארטיג. און וואס זאל איך טאן ? רעכענען א דורכשניטליכען מענ־שענס לעבען אויף פינף און זעכציג יאהר — האב איך נאך אויף אן איין און דרייסיג יאהר, און פאר דער צייט קען מען א שעהנעם נחת דערלעבען. געה האלט אוים א פרוי מיט פיער קינדערלאך, זא־לען לעבען — א שוסטער, א שניידער — אט די איז גוט, נאמיר זאגען אז מענשען וועלען אפילו דערגעהן צו דעם אז מען ווערט געהן נאקעט. אבער מאכט זיך א ווינטעלע — מוז מען זיך שוין צו דע־קען. און אויב אפילו מיט בלעטער — וועט מען זיי אויך מוזען צוזאמענניען, ווארום אנדערש ווי אזוי וועלען זיי זיך האלטען ? א סטאליער איז שוין ניט אזוי ראיעל. וואס טוט מען אויף די על־טערע יאהרען. צו וואס נעהמט מען זיך ?

אזוי האט דער רעפּאָרטער געטראכט שפּאנענדיג איבער די גאסען און ווער ווייסט צו וואס פאר א שלוסען ער וואלט יענעם טאג געקומען ווען זיין אויער וואלט ניט אויפגענומען א טומעל פון א געוועלב ארוים. ניט לאנג געטראכט און ער איז באלד אהינצו.

אין דער מינוט ווען ער איז צו, איז אן ארימע פרוי — במעט ווי געשטופּט ארויסגעלאפען אין גאס ארוים מיט א גע־שריי : —

— גנבים, מערדער, אויסהענגען דארף מען אייך ! איך וועל אייך ווייזען. ווארפען וועט ער זיך נאך ווארפען זאל איהם אין קרחת !

— דער רעפּאָרטער איז צו —

— איהר האט געדארפט, מוהמע, רופען א פּאליציי מאן — אזעלכע זאכען טאר מען ניט פארשווייגען !

— איך וועל איהם ווייזען דעם גרא־בען יונג ! איך וועל איהם אנלערנען צו פארקויפען פארשטונקענע פלייש !

דערצעהלט מוהמע וואס איז געווען ?

אזא גנב ! איך קום צוריק מיט א האלבער שעה און בעט ער זאל מיר גע־בען א קילא רינדערען פלייש — מיין מאן עסט ביינאכט נאר פלייש — ניט איך האב געקוקט וואס ער גיט מיר, ניט איך האב געזעהן ווי ער וועגט. איך נעהם די פלייש און קום אהיים — זאגט מיין מאן. אז ער וועט היינט די פלייש ניט עסען. זאג איך צו איהם פארוואס האסטו מיר פריהער ניט געזאגט ? זאגט ער, פון וואַ־נען האב איך געקענט וויסען אז דו געהסט נאך פלייש ?

— אבער דאס פלייש איז געווען ניט פריש.

— וואס דען, פריש איז דאס געווען ? זאג איך צו מיין מאן, וואס זאל איך טון מיט׳ן קילא פלייש ? זאגט ער, ווארף דאס ארוים. זאג איך, וואס הייסט ארויס־ווארפען ? עס קאסט דאך געלט.

— אבער פון וואנען ווייסט איהר אז עס האט געשטונקען ?

— געהט טוט א שמעק, וועט איהר וויסען — זאגט מיין מאן —

— אבער וואס איז געווען אין גע וועלב ?

— וואס איז געווען אין געוועלב ! א גנב איז ער, גנב׳עט די וואָג און פאר קויפט פארשטונקען פלייש — איז מען רייך און מען באשטעהט ניט אין קונה ! ווארפט זיך נאר ! איך זאג צו איהם : זייט אזוי גוט וועגט איבער און נעהמט אייך צוריק, און ער — זייט אזוי גוט, נעהמט אייער פעקעלע און געהט אייך געזונטערהייד !

— ער האט ניט געוואָלט איבער־וועגען ?

— ניט געוואָלט איבערוועגען ! איהר הערט ניט וואס מען רעדט צו אייך? אז יענער איז א גנב, עס ברענט איהם אונטער די הענט . . .

מעהר האט דער רעפּאָרטער ניט געהערט — ער האט ארויסגענומען א בי־כעלע מיט א בלייפעדער, און נאכדעם ווי ער האט זיך ארומגעקוקט אין אלע פיער זייטען און עפּעס אין ביכעלע פארציי־כענט, איז ער מיט גיכע טריט אוועק פאראוים.

אויף מארגען איז אין דער כראניק ערשיענען א נאָטיץ, אונטער א גרעסערען קעפּעל —

ד ע ר נ ע ר

מען קען האבען וואס פאר א מיינונג מען וויל נאר וועגען גארטען פון אונזער לעבען, די דערנער אבער מוזען בלי ספק אויסגעריסען ווערען ! וועגען דעם גלוי־בען מיר קענען קיין צוויי מיינונגען ניט זיין ! און די דערנער האבען זיך לעצ־טענס לויידער זייער צוואוקסען ! אט איז אויסגעקומען ערשט נעכטען אונזער מיטארבייטער ביי צו־זיין ווי אן ארימע פרוי האט אומגעקעהרט א קילא פלייש דערפאר ווייל דאס פלייש איז געווען ניט נאר פארשטונקען, נאר עס האט אויך גע־פעהלט אין וואג — און וואס איז געווען דער סוף ? אנשטאט זיך צו שפּירען גע־כאפּט ביי דער האנט, האט דער קצב אויפ׳ן גראבסטען אופן ארויסגעווארפען די פרוי, ניט טראכטענדיג אפילו צו די פרוי האט אין שטוב אויף א שטיקעל ברויט !

עס נעהמט אן א שרעק ווען מען זאל נאר א טראכט טאן צו וואס פאר א שטו־פע אונזער גארטען קען דערגעהן, ווען די דערנער זאלען זיך פריי צוואוקסען ! ניין, די דערנער מוזען אויסגעריסען ווערען !

* * *

דער מארגענדיגער טאג האט זיך פאר׳ן רעפּאָרטער אנגעהויבען ניט בעסער ווי נעכטען, א גאנצען פארמיטאג האט ער געשלונגען לופט, נאכמיטאג האט ער זיך אריינגעכאפּט אין דער אדמיניסטראציע, אויף צו געבען א קוק אין זעצעריי און א שמעק אין רעדאקציע — אין דער אדמי־ניסטראציע האט מען איהם אבער פאר־האלטען. —

— דער רעדאקטאר זוכט אייך ארום ער איז אויסער זיך — —

דער רעפּאָרטער האט זיך געגעבען א ציה אוים אין זיין גאנצער לענג און איז בלאס געווארען, און האט זיך מיט דער גאנצער קראפט אנגעשפּארט אויף זיין גראבען שטעקען.

— אין דערפריה, איז דא געווען א קצב און האט געמאכט אזא סקאנדאל אז די גאס איז שווארץ געווארען פון מענשען ער פאדערט אז מארגען זאל זיין פאר־עפנטליכט דער נאמען פון קצב וועגען וועלכען איהר שרייבט, אז ניט מיינען אלע זיינע קונדען אז דאס מיינט מען איהם — ווייל פונקט נעכטען איז ביי איהם געווען א סקאנדאל מיט א פרוי, און אין דערזעלבער צייט זענען ביי איהם געווען קונדען ! ער האט געשריגען, אויב מארגען וועט ניט זיין פארעפנטליכט דער נאמען פון דעם קצב קלאגט ער אן די רע־דאקציע אין געריכט — —

ניט קוקענדיג אויף דעם וואס דער רעפּאָרטער האט געשמייכעלט, איז ער דאך געווען אויף טויט איבערגעשראקען און דער לאגע איהם איבעפּיעל עס אי־נעקענט ראטעווען יענע פרוי — און פונקט האט ער פארגעסען צו פארצייכ־נען איהר אדרעס — —

נאך א וויילע שטעהן, האט דער רע־פּאָרטער געזאגט מיט א געמאכטער גלייכ־גילטיגקייט —

— נארישקייטען ! איך געה אריי־בער צום קצב — —

אין דער אמת׳ן איז ער ארוים אין גאס, און האט טיעף אפּגעאטעמט, אויפ׳ן הארץ האט זיך איהם געלייגט א טיעפער אומעט, און אן אומבעקאנטער קול האט איהם אונטערגעזאגט : שוין, דער סוף איז שוין געקומען — —

יעצט איז ער געגאנגען און האט גע־טראכט : ווי א מענש ווערט גיט ! נעכ־טען, ערשט נעכטען, האט ער געמיינט אז ער איז דער אומגליקליכסטער... אבער אין דער אמת׳ן איז ער נעכטען געווען גאנץ גליקליך — וואס איהם פעהלט? דען געפעלט ! פאר וואוילטאג האט ער גע־טראכט וואס עס קען זיין אין איין און דרייסיג יאהר ארום ! אט היינט — דאס איז א טאג — — וואס טוט מען ?

ניט געהן אין רעדאקציע האט אויך קיין זינען ניט געהאט, נאך א לאנגען טראכטען, האט ער זיך ענדליך ענטשלא־סען.

מיט א געמאכטער פרייליכקייט האט ער זיך געשטעלט אין טיהר פון רעדאק־ציע און אויסגערופען —

— ווי געפעלט אייך די מעשה מיט׳ן קצב ?

—א שעהנע חתונה האט איהר אונז אנגעמאכט ! איהר דארפט אנגעבען דעם נאמען פון דעם קצב און זיך אונטער־שרייבען — —

און איך וועל אנגעבען ! ניט נור פון איהם איינעם, נאר פון נאך צעהן הונדערט ! געהט זעהט וואס עס טוט זיך אין גאס, מען כאפּט אונזער צייטונג, מען רייסט פון די הענט, אלע אין איין קול שרייען : ענדליך ! טויזענט קצבים וועל איך אויסווייזען ! אלעמען וועל איך זיי די געשעפּטען צומאכען ! אין יעדער שטוב ווערט אנגערופען נעמען פון יאטקעס! איך וועל האבען צעהן טויזענט עדות — — קיינמאל האט נאך אונזער צייטונג ניט געהאט אזא ערפאלג ווי היינט ! —

פון די פאקטען איז דער רעדאקטאר געווארען בארוישט, אויף דעם האט ער זיך ניט געריכט, דער חשד מיט וועל־כען ער האט פון אנהויב אנגעהויבען צו קוקען אויפ׳ן רעפּאָרטער, האט זיך פאר־וואנדעלט אין ענטציקונג.

— אויב אזוי, האט דער רעדאקטאר געזאגט צופריעדען, פארדרוכערנדיג א ציגאר — וועלען מיר שרייבען א לייט־ארטיקעל.

דער רעפּאָרטער האט א ציטער געטון.

— מיר וועלען ווארטען ביז מאָר־גען. איך קלייב פאקטען. מארגען וועלען מיר זעהען.

פון דער רעדאקציע איז דער רעפּאָר־טער אוועק גלייך אהיים, ער האט ניט גע־געסען און ניט געטרונקען, און אונטער־אויסרייד אז ער שפּירט זיך ניט גוט האט ער זיך אריינגעווארפען אין בעט.

א גאנצע נאכט האט ער ניט געשלא־פען. די נאכט איז געווען א שרעקליכע. דא האט ער געזעהן ארעסטירט דעם רע־דאקטאר, און דא האט זיך איהם אויסגע־וויזען אז מען געהט איהם נעהמען גלייך פון בעט ארוים, און אז דער נאטיץ "דערנער" האט אויף איהם געבראכט דעם גרעסטען אומגליק — דאס האט ער געזעהען גאנץ קלאהר.

וואס וועט זיין מיט זיין פרוי און פיער קינדערלאך זאלען לעבען? צו ערשט האט ער באשלאסען אז די רעדאקציע וועט זיי ניט לאזען פאלען. סוף כל סוף קומט ער דאך אום פון דער וועלט, נאר פאר דער רעדאקציעס וועגען ! . . . אבער באלד איז געקומען א מעהר ביטערער געדאנק און ווי איז אז מען וועט די צייטונג אינ־גאנצען שליסען ?

ער האט אנגעהויבען נאכצוטראכטען, צו וועמען אלץ מען קען איבערלאזען בריעף — — ער וואלט זיך אין מיטען דער נאכט אוועקגעזעצט די בריעף שריי־בען — איז ער אלץ ניט געווען זיכער, צו די בריעף וועלען האבען ערפאלג — —

ער האט געזעהען אויך די פאמיליע מיט זיך פארלארען. וואס טוט מען ?

אך, ווי גליקליך ער וואלט געווען ווען ער קען ווערען אויס רעפּאָרטער, און פטור ווערען פון די שרעק און פון די אומגלי־קען וואס ערווארטען איהם ! נאר ניין — פארפאלען !

פארטאג האט ער אנגעהויבען צו שפּירען אז ער ברענט ווי א פייער, און פון דעם איז איהם געווארען לייכטער, ווען איך קען אזוי אריינפאלען אין א היץ קראנק אויף א חודש־צוויי — האט ער געטראכט, וואלט איך געווען גראטע־וועט — —

פון דעם איז איהם געווארען לייכ־טער, און ער האט אנגעהויבען איינצו־שלאפען, נאר באלד האט ער געגעבען א ציטער אויף, און אויפגעעפענט די אוי־גען עס איז שוין געשטאנען גוט אין טאג. די קינדער האבען שוין ארומגעשטופּט אין שטוב, און די פרוי האט זיך געפּארעט אין קיך.

דער רעפּאָרטער האט זיך אויפגע־זעצט און גענומען דעם קאפּ אין די הענט... נאכדעם האט ער אויפגעהויבען דעם קאפּ און מיט אומעטיגע אויגען בא־טראכט די קינדער... און —

און —

עס איז ניט מיין שולד וואס עס האט זיך געענדיגט אזוי און ניט אנדערש — די שולד איז פונ׳ם רעפּאָרטער —

ער האט זיך פּלוצלינג געגעבען א שטעל אויף, א שפּיי אוים און א זאג גע־טון ענטשלאָסען : —

— א רעפּאָרטער שפּייט אויף דער גאנצער וועלט !

נאכדעם האט ער זיך שנעל גענומען אנטאן.

דער ענטוישטער.

(ערצעהלונג)

פון יצחק פייגעלמאן.

באגעגענט צום ערשטען מאהל, האט זיי זיך אויף א "פארטי", צו וועל־כער ביידע זענען געווען איינגעלאדען — דר. גוטקין, אלס דער איינציגער אידי־שער דאקטאר אינ׳ם שטעדטעל, און שול־מאן, אלס דער דארטיגער אידישער לעה־רער..

דר. גוטקין איז געווען א מענש פון מיטעלען עלטער. אן ערנסטער, אנגעצוי־גענער און ניט קיין בארעדעוודיגער, איז ער אויף דער פארטי געזעסען גאנץ אפּ־געזונדערט און ניט גענומען קיין אנטייל אינ׳ם געשפּרעך וועלכער איז צווישען די פארזאמעלטע דארט פארגעקומען.

אין זיין שווייגען, וועלכער איז גע־ווען באגלייט פון א קוים באמערקבאר שמייכעלע, האט זיך אבער געמערקט אן איינגעווארצעלטער געפּיהל צו די געסט, וועל־כע זיינען באשטאנען מעהרסטענטיילס פון קלייניג ביזנעסלייט און עטליכע אויפ־געקומענע "אלרייטניקעס".

עס איז געווען גרינג צו באמערקען, אז דר. גוטקין ווענדעט אן אלע זיינע פעהיגקייטען צו אויסמיידען אריינגעצוי־גען צו ווערען אין דעם געשפּרעך.

האט זיך איינער פון די געסט, צום ביישפּיעל, געווענדעט צו איהם מיט א גע־וויסער פראגע אדער פארלאנג אן דערבוי זיך אביסעל דערנעהענטערט צו דעם פלאץ וואו ער האט זיך געפונען, האט דר. גוטקין, אונטער פארשיעדענע אויסרייד־ען תירוצים, געזוכט צו פארלאזען זיין פלאץ, און איהם אויסבייטען אויף אן אנ־דערען, וואו ער זאל זיין זיכערער מיט זיין אפּגעזונדערטקייט.

די דאזיגע האלטונג פון דר. גוטקי־נען האט געצויגען די אויפמערקזאמקייט פון די אנוועזענדע, און מען האט געזוכט אן אורזאך צו זיין איינזאמקייט.

אייניגע האבען עס פארשטאנען אלס זיינע אן אייגענבערעדיגע אייגענשאפט ניט צו ריידען צופיעל. אנדערע ווידער, הא־בען געגעבען אנדערע אורזאכען דערצו. די אבער וואס האבען איהם נעהענטער געקענט, האבען עס ערקלעהרט, אלס אן אקט פון זיין אייגנווארצעלטען עגאאיזם.

שולמאן, וועלכער האט דעם דאקטאר זעהר וועניג געקענט, ווייל ער איז אינ׳ם שטעדטעל געווען בלויז א קורצע צייט און איז דארט נאך גאנץ פרעמד געווען, האט די לעצטע באמערקונג איבער דעם דאק־טארס האלטונג געפּרואווט צו ערקלעהרען אלס א ניט באגרינדעטע

ער גלויבט ניט, האט ער געזאגט, אז א מאדערנער מענש, און מיט א העכערער בילדונג דערצו, זאל באזיצען דעם עקעל־האפטען נארישען גדלות־געפּיהל. ער וואלט עס בעסער פארשטאנען אלס זיינע אן אייגענשאפט פון צוריק געהאלטענקייט און. באשיידענקייט

אן איראנישער שמייכעל פון די געסט איז געווען דער קורצער, אבער א סך זאגענדער ענטפער אויף זיינע רייד.

* * *

עס איז געווען שפּעט אין אווענט. דער עולם האט זיך געפּיהלט מיעד פון די פארשיעדענע פארוויילונגען און יעדער איינער האט געזוכט אן איינזאמען פלאץ וואו ער זאל זיך קענען אביסעל אפּרוהען.

אין זאל, וואס איז געווען באלויכ־טען פון א גרויסען עלעקטרישען לאמפּ, און האט געווארפען א העלען ליכט ארום, איז אלץ מעהר און מעהר רוהיגער גע־ווארען.

דער פריהערדיגער טומעל און גע־וויש. דער פריהערדיגער מיש מאש פון קולות, פארשיעדענע, ניט פארשטענדלי־כע, באסאווע און הילכיגע, אפּגעריסענע און אויסגעצויגענע קולות, איז וואס ווייד־טער אלץ שטילער געווארען.

ווי בלייאיג אנגעפּילט, איז דער עולם בהרחבה׳דיג אויף זייערע איינזאמע פלעצער געזעסען און זיך אפּגערוהט.

אייניגע האבען גערעדט, געשעפּטסט, זיך געוויגעלט הויך אויפ׳ן קול, און די איבעריגע האבען געענטפערט מיט א גע־שמאקען, הילכיגען געלעכטער.

אנדערע ווידער, האבען ארום ווייסע קיילעכדיגע טישלאך, ביי א היציגען קאר־טען שפּיעל זיך "אפּגערוהט".

אזוי האט יעדער איינער, צווישען זיין קרייז, באקאנטע און פריינד, זיך פרעהליך אונטערגעהאלטען און אמוזירט.

שולמאן אבער, האט זיך בכיון גע־זעצט ביי דער זייט פון דר. גוטקין, כדי מיט איהם צו פארפיהרען א געשפּרעך, און אזוי ארום שאפען מיט איהם א נאָ־הענטערע באקאנטשאפט.

און עס איז איהם געלונגען.

דורך פארשיעדענע, געלונגענע איינ־פאלען, האט ער דעם דאקטאר באוועגט צו ריידען. זיי האבען גערעדט איבער פאר־שיעדענע וועלט־אנגעלעגענהייטען. די־סקוטירט אלגעמיינע טאגעס פראגען, ספּעציפיש אידישע, געצווינגען און געווי־סע אין ענין אינ׳ם צווייטען, באריהרט יעדעס מאל א נייע פראגע און זיך אין איהר ווידער אריינגעוויקעלט.

דער דאזיגער געשפּרעך, האט טראָץ דעם וואס ער איז ניט געווען גאנץ אינ־טערעסאנט, דאך געפיהרט — אויף ווי־פיעל שולמאנען האט זיך אויסגעדוכט, צו א פיעל אינטימערער בעפריינדשאפט צווישען זיי, און ער איז געווען צופרידען מיט׳ן געדאנק, וואס ער האט זיך ניט אפּגענארט אין זיין מיינונג איבערן דאק־טאר.

אין א קורצער צייט ארום, האט שול־מאן פארבייגעהענדיג דעם דאקטארס הויז, אפּגעשטאט צו איהם א וויזיט, און ווייל ער האט איהם אין הויז ניט גע־טראפען האט ער באשלאסען איהם אפּ־צוווארטען.

זיצענדיג אין ווארטעס־צימער, האט ער זיך פארגעשטעלט, די הארציגע פריינדליכקייט וואס דער דאקטאר וועט איהם ארויסווייזען, , ווען ער וועט איהם פּלוצלינג ביי זיך דערזעהן. די פיינע אויפנאהמע וואס ער וועט פון איהם קרי־גען, און ער האט אין זיינע געדאנקען בא־וואונדערט די שעהנע באנעהמונג, דאס שפלות און צוגעלאזענקייט פון דעם דאק־טאר.

פלוצלינג האט זיך די טיהר גע־עפענט, און דער דאקטאר איז אריינגע־קומען אין דער באגלייטונג פון צוויי נעט געקליידעטע יונגעלייט.

שולמאן האט איהם פריינדליך בא־גריסט, אבער צו זיין איבערראשונג האט ער קיין ענטפער אויף זיין באגריסונג ניט באקומען.

ער האט עס אבער אויסגעטייטשט, אז דער דאקטאר האט איהם געוויס ניט באמערקט. איז ער דערפאר געבליבען זיצען אויף זיין פלאץ, זייענדיג זיכער אז ווען דער דאקטאר וועט זיך אפּפארטיגען מיט זיינע באזוכער, וועט ער איהם גאנץ פריינדליך אויפנעהמען.

און — דער דאקטאר האט זיך אפּ־געפארטיגט, פארבייגעגאנגען דאס ווארט־צימער און ווידער אמאל איהם ניט בא־מערקט — — און ער איז שנעל פון הויז ארויס.

א פארלוירענער, א באליידיגטער, האט שולמאן, ווי פאר עפּעס מורא הא־בענדיג שטיל נאך איהם פונ׳ם הויז זיך ארויסגעשארט . . .

א יאהר טעטיגקייט פון די „יאנג דזשודיענס"

אויף דער פארזאמלונג פון ציוניס־טישען קאנסיל, האט מר. ע. געלבער, פּרעזידענט פון דער טאראנטא יאנג דזשו־דיא, געליינט דעם יעהרליכען רעפּארט פון די אויפטואונגען און אקטיווע ארבייט פון דער ארגאניזאציע.

עס איז געזאמעלט געווארען פאר דער צייט פינף הונדערט דאלאר, און א דאנק פארשיעדענע אונטערנעהמונגען פון די מיטגליעדער פון דער ארגאניזאציע וועט די סומע האפענטליך דערגרייכען ביז טויזענט דאלאר וואס וועט געהן צום גונסטען דעם קרן היסוד.

א דאנק די איבערגעגעבענע ארבייט פון דעם פּרעזידענט מר. געלבער, פון דער וויים־פּרעזידענטין מיס איווא בלום, און פון דעם טרעזשורער מר. סעם פריד־מאן, זענען א סך וויכטיגע ארבייטען אויפגעטאן געווארען. די צאהל מעמ־בערס זענען פארגרעסערט געווארען און אין אלגעמיין איז די ארבייט אנגעגאַ־גען צופרידענשטעלענד.

פון צייט צו צייט ווערען געהאלטען לעקציעס פונ׳ם נאציאנאלען דירעקטאר מר. ס. דזש. ראדמאן, אויסער דעם ווע־רען אנדערע פארשיעדענע אונטערנעהמו־נגען דורכגעפיהרט גאנץ אפט.

דער לערן מאטעריאל פארן היינטי־גען יאהר זענען איבערהויפּט גענומען גע־ווארען איבער די אידישע נאציאנאלע און רעליגיעזע ימים טובים.

עס ווערען גאנץ אפט אויך געהאל־טען דעבאטעס איבער פארשיעדענע טע־מאס.

די ארגאניזאציע פארמאגט א גאנץ רייכע ביבליאטעק מיט ארום הונדערט און פופציג ביכער. אייניגע פון די וויכטיג־סטע אבטיילונגען פון דער ארבייט איז די "לידערס טרעינינג אסאסיאיישאן" וועל־כע פאראנשטאלט מייסטענס אזא וויכטי־גע פראגע ווי ערציהונג.

די ארגאניזאציע דריקט אוים איהר דאנק צו די הערען ע. פּולאן, ד. דונקעל־מאן, ס. קראניק, א. קאהען, מ. געלבער און מ. ראטענבערג פאר זייערע ביישטייערונגען צו דער ארגאניזאציע, אויסער די ביישטייערונגען איז פון דער קערפער־שאפט געזאמעלט געווארען נאך צוויי הונדערט דאלאר, פארזיכערענדיג אזוי ארום דעם עקזיסטענץ פון דער ארגאנ־יזאציע פאר דעם קומענדען גאנצען יאהר.

דער באריכט פון דער ארץ ישראל׳ארבייטער באנק

די טעג איז ערהאלטען געווארען אין אמעריקע דער באריכט פון דער ארץ ישראל ארבייטער באנק פאר דעם יאהר 1924. דיזער באריכט צייגט דעם וואונ־דערבארען פראגרעס וועלכען די באנק האט ביז איצט געמאכט. און בכלל די נוצען וועלכע זי האט האט געבראכט פאר דעם אויפבוי פון לאנד.

דער גרונד קאפּיטאל פון דער באנק איז איצט פארגרעסערט געווארען ביז הונדערט טויזענט עגיפּטישע פונט. די אפּעראציעס פאר דעם יאהר 1924 הא־בען דערגרייכט 175,000 פונט. במשך פון יאהר איז אריינגעקומען אין מזומנים פאר 22,000 נייע אקציעס. דעפּאזיטס און אפּשפּארונגען זענען אין דעם יאהר געמאכט געווארען אויף 33,000 פונט ד. ה. דריי מאל אזוי פיעל ווי פיעל אין לעצטען יאהר. די פארדינסטען פון דער באנק פאר 1924 באטרעפט 3,100 פונט, מיט טויזענט פונט מעהרער איידער לעצ־טען יאהר, און דער נעט פּראפיט פון דער באנק דערגרייכט איצט 5,875 פונט (קרוב צו 30,000 דאלאר)

דער באריכט דערצעהלט אויך ווע־גען די וואונדערבארע לייסטונגען וועלכע די באנק האט געגעבען פאר דעם ישוב. און די פיעלע הלואות וועלכע זענען גע־געבען געווארען צו די ארבייטער קא־אפּעראטיווע אינסטיטוציעס.

די אלע וועלכע אינטערעסירען זיך מיט מעהרערע דעטאלען קענען קריגען דיזען באריכט צוגעשיקט, אויב זיי וועט לען זיך ווענדען צו דער הויפּט אגענטור אין אמעריקא, 133 סעקאנד עוועניו, נ. י. דא ווערען אויך פארקויפט אקציעס פאר דער ארבייטער באנק אויף דעם פרייז פון $6.00 א שער.

דירעקטאר פון לוקסעמבורגער מוזעאום טויט

פּאריז (איטא).

לעאן בענעדיט, דער דירעקטאר פון לוקסעמבורגער מוזעאום וואס איז געווען א איד איז געשטארבען ביי זיך אין דער היים.

דער פארשטארבענער איז פאר פיע־לע יאהרען געווען אן אינטערנאציאנאלער אויטאריטעט איבער קונסט פראגען. ער האט אנגעשריבען פיעלע ביכער איבער דער געשיכטע פון קונסט און וועגען קונסט קריטיק.

אראבישע פרעסע לויבט הערבערט סעמועל !

ירושלים (איטא)

צו דעם אנקומען פון דעם נייעם הויי קאמישאנער פלאמער קיין פאלעסטי־נא האט די אראבישע פרעסע געווידמעט ארטיקלען ספּעציעל פאר הערבערט סע־מועל אין פארבינדונג מיט דער צייט וואס ער איז געווען דער פאלעסטינער הויי קאמישאנער.

די צייטונג "כרמל" לויבט זעהר שטארק די ליבעראלע פאליסי פון סע־מועל, ערקלעהרענדיג אז אונטער סעמו־על׳ס אדמיניסטראציע איז די אראבישע באוועגונג געוואקסען, און זיך אנטוויקעלט..

די צייטונג "מאקאטאם" ערקלעהרט אז סעמועל האט ארויסגעצייגט גרויסע פעהיגקייטען, א סך טאלעראנץ און האט געארבייט אונטער זעהר שווערע אומ־שטענדען אין פאלעסטינא.

א״י בירגערשאפט בא־פרייט ניט פון מיליטער אין פוילען

ווארשא (איטא).

פיעלע אידישע יונגעלייט וואס זע־נען געבוירען געווארען אין פוילען אין יאהר 1904, און וועלכע האבען זיך גע־האט אפּגעזאגט פון פוילישער בירגער־שאפט אנגעבענדיג אפּליקאציעס צו ווע־רען בירגער פון ארץ ישראל, האבען באַ־קומען מעלדונגען, אז זיי דארפען זיך שטעלען צום מיליטער אלס פוילישע בירי־גער. און ווערען נאך דערוויילן באטראכט אלס בירגער פון פוילען כל זמן זיי גע־פינען זיך אין די פוילישע גרענעצען.

דער מיליטערישער מעדיצינישער עקזאמען פאר יענע וואס זענען געבוירען געווארען אין 1904 וועט זיך אנפאנגען אין פוילען גאר אין גיכען. אין פאל אויב די אידישע יונגעלייט וואס האבען אנגע־געבען פאר פאלעסטינער בירגערשאפט וועלען קריגען זייערע פאלעסטינער בירי־גער פּאפּירען ביז צו דער צייט ווען דער מעדיצינישער עקזאמען וועט זיך אנפאנ־גען, דאן איז מעגליך, אז זיי זאלען קע־נען ארויספאהרען פון פוילען אלס פאלעס־טינער בירגער און פארשפארען ערשיינען פאר דעם מעדיצינישען עקזאמען פון ברי־זוו.

אין די טעאטרע

לאו׳ס טעאטער.

פאר דער גאנצער הייגטיגער וואך וועט אין לאוס טעאטער געשפּילט ווע־רען א דראמא, וואס איז פול מיט געלעכ־טער און הומאר מיט׳ן נאמען "פראוד פלעש". אין דעם בילד נעהמען אנטייל א גאנצע רייהע באקאנטע סטארס און די פארזיכערט דערפאר צו זיין אינטערע־סאנט פון אנהויב ביז׳ן סוף.

היפּאדראם טעאטער.

דאס וואונדערליך שעהנע בילד מיט דעם נאמען "סאלי" אין וועלכער די בארימטע אקטריסע קאלין מור נעהמט א וויכטיגען אנטייל, ווערט געוויזען די הייגטיגע וואך אין היפּאדראם.

דאס בילד איז צוציהענד און איז ווערט געזעהן צו ווערען.

יעדער איד דארף פּאטראניזירען

די קווין $ טעקסי

MAIN 0009

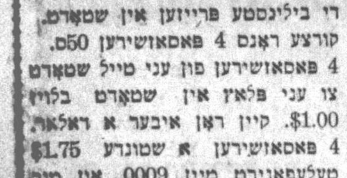

די בילינסטע פרייזען אין שטאָט.
קורצע ראנס 4 פּאסאזשירען 50ס.
4 פּאסאזשירען פון עני טייל שטאדט צו עני פלאץ אין שטאדט בלויז $1.00. קיין ראן איבער א דאלאר.
4 פּאסאזשירען א שטונדע $1.75
טעלעפאנירט מיין 0009, און מיר קומען צו אייך אין 3 מינוטען.

טאראנטא און די פּראווינץ אנטאריא

• מענער צווישען 25 און 55 יאהר, וועלכע זענען באקאנט אלס עהרליכע און מיט א פיינעם כאראקטער, קענען פארדינען א פונדאמענט פאר זייער גוטער צוקונפט, אוועקגעבענדיג זייער פריי צייט, אדער א חלק פון זייער צייט אין פארבינדונג מיט אונז.

מיר לערנען אייך די ביזנעס, גיבען אייך אלע הילף צו פארזיכערען אייך אויף מאכען א סוקסעס. אלעס וואס מיר פארלאנגען, איז עהרליכקייט און ווילען צו ארבייטען.

The Capital Life Assurance Co.

Dr. J. SHAYNE

דיסטריקט מענעדזשער.
402 מענינג טשעמבערס.
טעלעפאן עדלייד 3834.

צו אלע אידען !

ווארום זאלט איהר זיך פּייניגען מיט מעדיצינען, פון וועלכע עס איבעלט ווי קאסטאר אויל אדער ביטער־זאלץ, ווען איהר קענט עסען

טשאקאלעקס

וואס ווירקט אויפ׳ן מאגען וואונדערבאר און נאך בעסער. עס איז ווי ריכטיגע מילך טשאקאלאד — א מאכל צום עסען. גוט פאר מענער, פרויען און קינדער — נעמט ניט קיין זאנדערע.

איהר קענט עס קריגען אין 15 און 25 סענט באקסעס ביי אייער דראגיסט. בעט פאר א פרייען סעמפּעל

די טשאקאלעקס קאמפּאני